

1923
1973

induplati

Konoplan

Leto XXII.

MAREC 1973

Cena 0,20 din

*Vsem izdelavkam želimo
ob 8. marcu mnogo sreče
in uspehov*

Uredništvo

Zasedanje delavskega

Glavni točki dnevnega reda zadnjega zasedanja DS, ki je bilo dne 23. 2. 1973, sta bili obravnava poslovnega poročila in zaključnega računa za leto 1972 in predračun amortizacije za leto 1973.

Poslovno poročilo, ki so ga člani že pred zasedanjem prejeli, je obrazložila tov. Francka Marinšek, šef računovodstva. Pri tem je obravnavala nabavo na domačem trgu in uvoz, proizvodnjo, prodajo na domačem trgu in izvoz, EPP, osnovna, obratna in rezervna sredstva ter sredstva skupne porabe, podatke o zaposlenosti, poslovne rezultate, delitev celotnega dohodka in dohodka, poslovne stroške in stroške investicijskega vzdrževanja, podatke o OD in bilanco. Obenem je na kratko podala še poslovno poročilo za izvenindustrijske enote, t. j. restavracijo in počitniške domove, industrijsko prodajalno in stanovanjsko enoto.

Naš razvojni oddelek je v letu 1972 rešil vrsto pomembnih nalog, od katerih naj omenim le nekatere. Tako je izdelal elaborat za sestavo in proizvodnjo kamuflažno potiskanih šotorskih kril, pri proučevanju šotorskega krila razvil novo konstrukcijo, za široko potrošnjo izdelal prototip montažnega bazena, izdelal kontejnerje za prevoz razsutega materiala, izdelal zračno halo s pravokotnim tlorisom, zamenjal bombažne filtre s sintetičnimi, izdelal idejni elaborat za tkalnico in oplemenitilnico ter tehnološki del elaborata za novo barvarno, preuredil transport v pripravljalnici, tako da se odvíja na paletah.

V proizvodnji smo lani presegli plan predenja za 12 %, medtem ko smo ga v sukalnici dosegli le 82 %. Predilnica je bila med letom v rekonstrukciji in je obratovala v starih strojih v 4 izmenah. Sukalni stroji so bili v juliju premeščeni v pripravljalnico, kar je povzročilo precejšnji izpad proizvodnje. Prav tako je bila proizvodnja v tkalnici pod planom. Vzrok za to je zlasti pomanjkanje posameznih vrst preje in pomanjkanje ljudi za delo v III. izmeni. Proizvodnja v oplemenitilnici se je gibala v višini proizvodnje tkalnice in je bila nekaj manjša zaradi nedodelanih tkanin v MTT Maribor. V konfekciji je bil plan presežen za 30 %. Delo je potekalo normalno in je rezultat večjih vnaprej planiranih in pripravljenih naročil.

Kvaliteta tkanin ni bila konstantna in je bila glede na leto 1971 slabša za 2,10 %. Slabšo kvaliteto sta dosegla obrata predilnice in tkalnice.

Našo prodajno politiko smo oblikovali v skladu s poslovnimi odločitvami, sprejetimi na osnovi našega že nekajletnega stabilizacijskega programa.

Neurejena deponija premoga

ma. Tako smo zlasti še naprej opravljali selekcijo kupcev, nadaljevali z izbiro rentabilnejših izdelkov, vztrajali pri nespremenjenih kondicijah, izvažali izdelke, ki imajo ustrezno ceno in plama na tujih trgih in usmerjali EPP na področje vse države, pri čemer smo uporabljali vse medije in pritegnili k financiranju tudi nekatere naše dobavitelje.

Lani smo presegli plan prodaje za ca. 1 %, medtem ko smo presegli realizacijo iz leta 1971, kar za 9 %. Povpraševanje po naših izdelkih je bilo precej večje od naših kapacitet.

Lani smo prodali za 12 % več tkanin kot v letu 1971, pri čemer smo prodali za kar 33 % več sintetičnih tkanin in za 28 % manj bombažnih, ker je v skladu z našim razvojnim programom.

Pri našem izvozu prednjačijo predvsem ZRN, Danska in Italija.

Poslovna sredstva so se tako po sestavi kot vrednosti bistveno spremenila. Osnovna sredstva so se zaradi nabave strojev v predilnici in revalorizacije povečala za 87 %, obratna sredstva zaradi povečanja kratkoročnih kreditov in deleža iz delitve dohodka za leto 1971 za 32 %, rezervna sredstva pa iz deleža iz delitve dohodka za leto 1972 za 15 %.

Investicije v osnovna sredstva so bile za 3-krat večje kot v letu 1971. Kljub visokim investicijam je 42 % vrednosti nabavljenih osnovnih sredstev pokritih z lastnimi sredstvi, približno enaka vrednost odpade tudi na kredite tujih dobaviteljev. Preostanek je pokrit s kreditom Ljubljanske banke in v manjši meri s krediti domačih dobaviteljev. Lastna sredstva so bila pridobljena predvsem iz amortizacije.

Lani se je vrednost osnovnih sredstev zaradi prodaje, odpisa in prenosa izven uporabe — pri čemer so bila vsa prodana ali odpisana osnovna sredstva brez sedanje vrednosti — skupno zmanjšala za din 911.711,06. Za pro-

dane stroje smo iztržili 113.182,20 din. Glede na nove nabave so se osnovna sredstva po nabavni vrednosti povečala za več kot 1/4, in sicer največ pri delovnih pripravah, manj pa pri gradbenih objektih. Vrednost zemljišča se je celo zmanjšala za 3 %, ker je moralo podjetje pravico uporabe na nezazidanem stavbnem zemljišču skladno z zakonom prenesti na občino.

Aktivna osnovna sredstva so bila lani za vrednost proizvodnje v višini 0,12 din na 1,00 din njihove vrednosti manj izkoriščena. To je razumljivo glede na to, da so bili stroji za predilnico aktivirani šele ob koncu leta. Stopnja njihove iztrošenosti se je zmanjšala za 7,6 %, stopnja iztrošenosti opreme pa za 14,3 %, medtem ko se je stopnja opremljenosti povečala za 43 %.

Zaloge so bile med letom pod normativom, ob koncu leta pa so se zaradi povečanja zalog materiala povečale in za 7 % presegle normativ.

Za znižanje terjatev skrbi posebna komisija, ki jo sestavljajo tov. direktor, šef komercialnega sektorja, šef računovodstva in vodja prodaje na domačem trgu. Komisija je svojo nalogo dobro opravila, tako da so se ob koncu leta terjatve znižale celo za 13 % pod normativno vrednost.

Terjatve, terjatve, terjatve...

Glede na zakonske stabilizacijske ukrepe mora podjetje zaradi previsoke povprečne vrednosti zalog oz. pre nizkih trajnih virov obratnih sredstev do konca leta 1975 vsako leto ob delitvi dohodka razporediti v poslovni sklad najmanj din 1.253.052,38.

Zaradi terjatev starejših od 90 dni mora podjetje zmanjšati celotni dohodek za leto 1972 za 304.089,45 din.

Zaradi nižjih povprečnih prodajnih cen, kot so proizvodi vrednoteni na zalogi, ki so bile v decembru ugotovljene pri prodaji makulature, mora podjetje zmanjšati celotni dohodek za leto 1972 za din 24.205,50.

sveta

Pri prodaji na domačem trgu je bila dosežena povprečna stopnja prispevka za kritje v višini 46%; najvišja stopnja 74% je bila dosežena pri prodaji storitev, 50% stopnja pri prodaji tkanin, 40% stopnja pri prodaji konfekcijskih izdelkov, 17% stopnja pa pri ostali prodaji.

Pri prodaji na zunanjem trgu je podjetje pri prodaji preje presešlo variabilne stroške za 4%, pri prodaji tkanin za 22%, pri prodaji storitev za 8%, medtem ko je pri prodaji konfekcioniranih izdelkov doseglo variabilne stroške le v višini 85%. Pri celotni prodaji je podjetje presešlo variabilne stroške za 6% in tako že pri izvozu doseglo določen prispevek za kritje.

V primerjavi s planom je bila prodaja na domačem trgu za 1% nižja, v primerjavi z letom 1971 pa za 11% višja. Prodaja na zunanjem trgu je presegla plan za 23%, prodajo iz leta 1971 pa za 12%. Celotna prodaja je v primerjavi s planom za 1% večja, v primerjavi z letom 1971 pa za 11% večja.

Podjetje je doseglo lani celotni dohodek v višini 101% planiranega, v primerjavi z letom 1971 pa v višini 111%. Iz dohodka, ki ga je podjetje prav tako doseglo v višini 101% planiranega, je bilo treba pokriti pogodbene obveznosti, ki so bile za 33% večje od planiranih, in zakonske obveznosti, ki so bile za 14% večje od planiranih. Lani je podjetje izplačalo OD v višini planiranih oz. za 20% večje, kot jih je v letu 1971. Ostanek dohodka je bil dosežen v višini 96% planiranega.

V sklad skupne porabe je podjetje pri delitvi dohodka razporedilo za 535.676,45 din večji znesek od porabljenih sredstev tekoče porabe. Ta sredstva bo podjetje v letu 1973 porabilo za NO po samoupravnem sporazumu in za regresiranje prehrane in kritje nekaterih drugih izdatkov, ki jih mora že vse vnaprej planirati, ker je bila tekoča poraba z zakonom ukinjena. Poudariti je treba, da v tem izločenem znesku niso zajeti regresji za dopuste, darila, pogostitve in tudi ne sredstva za proslavo 50-letnice podjetja. Te izdatke bo moralo podjetje kriti iz kakih drugih virov. V kakšnem obsegu bo to mogoče in kako bo to možno glede na morebitne spremembe predpisov, za zdaj ni mogoče vedeti.

Prispevek za kritje je bil lani za 3% večji od planiranega in za kar 30% večji od prispevka, doseženega v letu 1971. Doseženi prispevek je zadoščal za kritje fiksnih stroškov, popustov in kondicij pri prodaji, ostalih odbitkov in dobička.

Pri celotni proizvodnji je bilo doseženo 6% znižanje variabilnih stroškov in 10% znižanje izdelavnih ur;

Člani DS med obravnavanjem poslovnega poročila

pri tem je bilo pri proizvodnji tkanin doseženo znižanje variabilnih stroškov za 6% in za 8% znižanje izdelavnih ur, pri proizvodnji konfekcioniranih izdelkov pa znižanje variabilnih stroškov za 7% in za kar 14% znižanje izdelavnih ur.

Fiksni stroški so bili glede na planirane za 11% višji. Med te stroške je namreč treba še uvrstiti stroške za ureditev klima naprav in elektro instalacije v predilnici, saj predstavljajo ti stroški glede na dotrajanost teh naprav in instalacij dejansko investicijska vlaganja. Največja preseganja so bila pri drobnem inventarju in avtomobilskih gumah, materialu za vzdrževanje in čiščenje, nabavljeni vodi, popravilih izvršenih po drugih, najemnih in zakupninah, uslugah in komunalne dejavnosti, stroških za izobraževanje kadrov, zaščitni obleki in obutvi, nagradah vajencem, sodnih in drugih taksah (stroških oglasov), stroških za udeležbo na sejmih, obrestih od kreditov za obratna sredstva, stroških denarnega prometa, zavarovalnih premijah, dodatnem prispevku za zdravstveno zavarovanje, vkalkuliranih nadomestilih in vkalkuliranih osebnih izdatkih iz civilno pravnega razmerja. Amortizacija je bila dosežena le 95%, ker osnovna sredstva niso bila pravočasno usposobljena za obratovanje (predilnica). Stroški za investicijsko vzdrževanje so bili prekoračeni za 51%, in to predvsem pri gradbenih delih v predilnici in ureditvi korita Mlinščice.

Pri delitvi OD podjetje ni prekoračilo določb samoupravnega sporazuma in ga zaradi tega ne zadenejo sankcije, po katerih bi moralo plačati poseben prispevek v republiški sklad skupnih rezerv. Pri tem je treba poudariti, da je podjetje doseglo glede na samoupravni sporazum potrebno maso sredstev za izplačilo OD v prvi vrsti zaradi zelo visokega faktorja štimulacije, ki je znašal 1,26.

V povprečju je podjetje lani izplačevalo OD v višini din 1.598,00 kar pomeni 27% povečanje glede na leto 1971. V posameznih organizacijskih enotah je podjetje izplačalo naslednje povprečne neto OD:

Organizacijska enota	Povprečni neto mesečni OD
Predilnica	1.553,00
Tkalnica	1.456,00
Oplemenitilnica	1.476,00
Konfekcija	1.349,00
Vzdrževanje	1.716,00
Uprava	2.347,00

V restavraciji je bila v primerjavi z letom 1971 dosežena realizacija v višini 133%. Počitniška domova na Mali planini in v Umagu pa sta dosegla slabše rezultate in nista dosegla realizacije iz leta 1971. Razlog za to je, da je bil dom na Mali planini zaradi preureditvenih del lani le malo časa odprt, medtem ko v Umagu lani zaradi slabega vremena ni bilo tolikšnega obiska. Obenem je bil dom v Umagu v letu 1971 izjemno odprt že v predsezoni.

Industrijska prodajalna je lani poslovala zelo uspešno, tako da je kar za 89% presegla plan realizacije oz. presegla realizacijo iz leta 1971 za 49%. Na višino realizacije je precej vplivala tudi prodaja šotorov in dodatkov za Adrio. V industrijski prodajalni so ugotovljene zaloge večje od trajnih obratnih sredstev, zaradi česar je morala ta enota odvesti v poslovni sklad večja sredstva.

Stanovanjska enota je dosegla enako realizacijo kot v letu 1971, saj se stanarina v letu 1972 ni spremenila. Imela pa je večje izdatke, ker je bil v breme njenega celotnega dohodka knjižen odpis drugega dela stanovanjske hiše Zg. Jarše 10, ki je dotrajana in neprimerna za stanovanje. V breme celotnega dohodka je pokrita tudi ureditev nove ponikovalnice pri samskem domu.

Po razpravi, ki je na tem mestu ni mogoče niti na kratko povzeti, je DS potrdil 11% prekoračenje fiksnih stroškov in obenem prenos stroškov rekonstrukcije predilnice na investicije, predložena delitev dohodka za leto 1972 in zaključni račun za leto 1972 za podjetje kot celoto.

Po predlogu šefa računovodstva je DS nato sprejel še predračun amorti-

zacije za leto 1973. Omenim naj, da se po sprejetem predračunu amortizacija obračunava po bistveno višjih stopnjah od zakonsko predpisanih minimalnih stopenj, kar je ugodno, saj podjetje amortizacijski sklad lahko takoj uporabi za investicije in druge naložbe.

Na predlog sekretarja OOZK tov. Marice Jerman, da bi se spremenil sistem izplačevanja dodatka za stalnost tako, da bi ta dodatek prejemali delavci, zaposleni v podjetju več kot 5 let, v višini din 10,00 za vsako leto, je DS sprejel sklep, da se v roku dveh mesecev izdelajo o tem ustrezne analize in pripravi ustrezen predlog.

Po predlogu komisije za odpis in oceno osnovnih sredstev in na predlog pravnega referenta je DS sklenil, da se odprodajo nerabni elektromotorji in ventilatorji ter 4 kom. šivalnih strojev na licitaciji. Prednost ima družbeni sektor, vendar se licitacija lahko prične le, če se prijavijo k njej vsaj trije ponudniki.

Dipl. ing. Anton Dečka je podal podatke o analizi vzorcev premoga iz deponij na postaji, pri kotlarni in kolesarnici. Rezultati analiz so pokazali, da je premog le minimalno izgubil na svoji kalorični vrednosti in da je torej v celoti še uporaben.

Na predlog tov. direktorja je DS imenoval za delegate, ki bodo zastopali podjetje na skupščini stanovanjskega solidarnostnega sklada Sob Domžale, dipl. ing. Antona Dečka, ing. Janca Ukmarja in tov. Toneta Ručigaja, za delegata, ki bo zastopal podjetje na zboru Ljubljanske banke, pa šefa računovodstva tov. Francko Marinšek.

Glede na sprejeto delitev dohodka, ki je bila opravljena v skladu z zakonskimi predpisi, zlasti pa odrejenimi stabilizacijskimi ukrepi, je očitno, da podjetje letos nima razpoložljivih oz. vnaprej rezerviranih sredstev za vrsto izdatkov, ki so se doslej pokrivali iz t. i. tekoče skupne porabe. Kot je bilo že navedeno, je bila ta poraba z zakonskimi predpisi ukinjena, s tem pa je podjetje prišlo v položaj, ko ni mogoče zanesljivo predvideti v kakšnem obsegu in ali bo sploh mogoče izplačati oz. dati darila za 8. marec, regrese za dopuste in še zlasti kriti stroške za predvideno proslavo 50-letnice podjetja. V zvezi s tem je tov. direktor članom DS pojasnil, da ob 50-letnici zanesljivo ne bo mogoče podeliti 20-letnikom in upokojencem predvidenih zlatih značk. Kar pa zadeva samo organizacijo proslave ter izplačila regresa za letni dopust in darila za 8. marec, se bo podjetje potrudilo poiskati kako ustrezno rešitev v skladu z veljavnimi predpisi.

Naposled je tov. direktor informiral člane DS, da potekajo razgovori s firmo Sattler, Graz, o vložitvi njenega kapitala v višini ca. 1 milijona mark v obrat za plastificiranje našega podjetja ter da potekajo tudi razgovori o pridružitvi podjetja Filc, Mengeš k našemu podjetju. Kar zadeva pridružitvev podjetja Filc k našemu podjetju bodo v obeh podjetjih formirane posebne komisije, ki bodo pripravile ustrezne programe in elaborate glede te pridružitve.

I. P.

Proizvodnja in kvaliteta v januarju 1973

Prvi mesec letošnjega leta je končan in pravilno je, da takoj naredimo pregled kako smo delali. Še bolj zanimiv pa je pregled našega dela, ker smo v letošnjem letu ukinili tretjo izmeno.

Glede na dosežene proizvodne rezultate v mesecu januarju, če gledamo količine, katere so bile izdelane, smo nekje lahko zadovoljni z izpolnjevanjem planiranih nalog v tkalnici in konfekciji. Manj v oplemenitilnici, kjer je bil še vedno problem kvalitete impregnacije. To pa je povzročilo ponavljanje posameznih faz dela in s tem je bila zmanjšana proizvodnja. Dodatno je bilo potrebno izkuhavati art. 3036 kar je tudi vplivalo na količino izdelanih oplemenitenih tkanin.

Predilnica še ni dosegla planirane proizvodne rezultate. Vzroki so v priučevanju na novih strojih, neurejeni centralni klima napravi in še ne v popolnoma dokončani montaži vseh strojev. Naloga predilnice je, da čimprej usposobi delavce za dobro delo in uredi tehnologijo, da pride na planirane količine z letnim proizvodnim planom. Kajti le tako bo zagotovljena redna proizvodnja v tkalnici. Vendar pa mislim, da bo obrat predilnice v teku nekaj mesecev le pričel izpolnjevati svoje naloge, tako bo rezultat proizvodnje le iz meseca v mesec boljši.

Tkalnica je glede na prezaložbe dobro izpolnila količinski plan. Zelo pozitivno se kaže delo med odmorom, saj to predstavlja 6,8% več izdelanih tkanin.

V konfekciji je bilo delo bolj razdrobljeno in ni bilo velikoserijskega dela. Plan v norma urah je bil izpolnjen. Vendar pa je bila proizvodnja merjeno po Nh manjša kakor v letu 1972.

Kako so posamezni obrati izpolnili svoje naloge, je prikazano v spodaj navedenem pregledu. Podana je tudi primerjava z januarjem lanskega leta. Vendar ta primerjava ni povsem redna zaradi ukinitve tretje izmene v predilnici, sukančarni in tkalnici.

	januar 1973 %	index januar 1972 %
predilnica	56,7	122,2
sukančarna	86,8	69,1
tkalnica — mtr	97,0	73,3
tkalnica — m ²	95,4	75,6
tkalnica — 000 vot.	112,7	77,7
oplemenitilnica — mtr	92,3	83,1
konfekcija — Nh	104,8	87,4

Oskrba s surovinami v januarju, ne morem trditi, da je bila količinsko in kvalitetno zadovoljiva. Tako ni bila dobavljena Nm 40/2 malon bel, premalo Nm 10/1 malon šant. ef. in še to v slabi kvaliteti. Prav tako niso bile izdobljene določene barvane preje, kar je onemogočilo boljše izpolnjevanje plana glede na planirane desene. Tudi OHIS zelo počasi izboljšuje kvaliteto vlakna. Tako še vedno nastajajo problemi pri izdelavi kvalitetne preje v naši predilnici, in to na starih in novih predilnih strojih.

Kvaliteta naših izdelkov, tako lastne preje, surovih tkanin in oplemenitenih tkanin, lahko ocenimo kot slabo. Iz rezultatov boste lahko ugotovili, da tako slabe kvalitete še nismo imeli, in to predvsem v grupi sintetičnih tkanin. Res je, da kvaliteta preje ni bila vedno I a kvalitete. Vendar pa tudi, če ta vzrok upoštevamo, je rezultat tako porazen, da se moramo nad njim vsi zamisliti in seveda tudi takoj ukrepati, in to od predilnice, pripravjalnice in tkalnice. Kajti že velikokrat sem omenil, da vsaka napaka, narejena v predhodni fazi, normalno močneje vpliva na poslabšanje kvalitete v naslednjih fazah tehnološkega procesa.

Naša zavest mora biti poleg ostalih elementov na takem nivoju, da si ne bomo dovolili forsiranje proizvodnje v nobeni fazi tehnološkega procesa na račun poslabšanja oziroma slabe kvalitete, kajti s tem delamo škodo kolektivu kot celoti in seveda s tem tudi sebi.

Naj vam navedem, kakšno kvaliteto smo dosegli v januarju mesecu po posameznih grupah izdelkov. Za boljšo oceno rezultatov kvalitete pa vam bom navedel tudi povprečne rezultate za leto 1973 in to vse v procentih.

	I. kval. jan. 73 — 1. 72	II. kval. jan. 73 — 1. 72	III. kval. jan. 73 — 1. 72	nereg. tkan. jan. 73 — 1. 72
bombažne tkanine	95,20 — 93,36	2,95 — 4,41	1,11 — 1,23	0,74 — 1,0
sintetične tkanine	73,58 — 83,83	10,64 — 8,12	7,70 — 3,54	8,08 — 4,47
bomb. lan. tkanine	89,52 — 90,81	5,98 — 4,43	2,27 — 2,00	2,23 — 2,76

Navedene številke nam pokažejo močno poslabšanje v sintetični grupi in tudi v bombažno laneni grupi slabše rezultate. V grupi bombažnih tkanin pa je bil dosežen boljši rezultat. Za grupo sintetičnih tkanin je karakteristično, da že od meseca avgusta 1972 kvaliteta stalno pada, in sicer od 86,98 % I. kvalitete v avgustu 1972, na 73,58 % v januarju 1973. Kvaliteta bombažno lanenih tkanin pa niha iz meseca v mesec.

Skupna kvaliteta surovih in adjustiranih tkanin pa je bila v januarju 1973 in v povprečju v letu 1972 naslednja, izraženo v %:

	Surove tkanine:		Adjustirane tkanine:	
	jan. 73	— I. 1972	jan. 73	— I. 1972
I. kvaliteta	86,87	89,57	86,00	89,54
II. kvaliteta	5,71	5,56	6,09	5,50
III. kvaliteta	3,69	2,14	3,77	2,14
nerg. tkanine	3,93	2,73	4,14	2,82

Za boljši pregled stanja kvalitete naj navedem še nekaj kritičnih artiklov. Odstotek, katerega navajam, je višina oziroma procent I. kvalitete:

2082/152 — 86,5 %	3001 — 120 — 77 %
2082/100 — 88,0 %	3078/130 + 33 — 44,5 %
3036/140 — 57,7 %	3117/130 + 33 — 59,5 %
3036/160 — 67,3 %	3094/130 — 63,8 %
3147/140 — 82,7 %	3098/130 + 33 — 67,5 %
3141/130 — 81,8 %	3174/120 — 86,7 %
3109/120 — 93,8 %	in 3109/140 — 73,0 %

Vsi navedeni podatki nam dajejo sliko, kje so odstopanja največja, in nakazujejo probleme, kje moramo najhitreje ukrepati, da bomo prišli do boljših rezultatov. Upajmo pa, da bodo rezultati našega dela v mesecu februarju dali glede kvalitete že boljše rezultate.

Vodja priprave dela:
ing. Franc Jeraj

Seja IO sindikata

Na I. redni seji IO dne 6. 2. 1973 smo konstituirali novi odbor, in sicer izvolili predsednika in podpredsednika IO, ter predsednika NO.

Izvršni odbor:

Knep Jože — predsednik — vzdrževanje

Hočevnar Lado — podpredsednik — uprava

Sitar Minka — član — oplemenitilnica

Pogačar Viki — član — vzdrževanje

Zrim Rudi — član — predilnica

Grčar Jože — član — tkalnica

Nolimal Pepca — član — konfekcija

Strojan Francka — član — konfekcija

Urbanija Viktor — član — izven proizvod. obrati

Nadzorni odbor:

Giovanelli Lovro — predsednik — oplemenitilnica

Gerbec Jože — član — pripravljavnica

Baškovič Boža — član — uprava

Na koncu je bil sprejet še sklep, da predsednik samopomoči vabi na sejo z vabili — za vsako sejo posebej in ne določa datuma že vnaprej.

Jože Knep ponovno predsednik

Novo vodstvo MA

Miha Bulič, novi predsednik MA

VARSTVO PRI DELU V PRETEKLEM LETU

Naloga, ki so bile izvajane v zvezi z varstvom pri delu, so bile naslednje: kontrola zaščite strojev in naprav (zaščitne ograje, zaščita vrtljivih delov strojev, odsesevalne naprave ipd.), kontrola drobnega in mehaniziranega orodja, kontrola prostorov in pogojev dela, izdajanje in evidenca atestov za stroje in naprave, sodelovanje pri nabavi osebnih varovalnih sredstev in opreme. Izvajano je bilo izobraževanje na novo zaposlenih oseb. Sodelovanje se je izvajalo tudi pri transportu strojev in materiala, pri raznih nevarnih delih, pri izdelavi varnostnih naprav. Vodena je bila evidenca o nezgodah, o vzrokih nezgod itd. Izvedena je bila tudi deratizacija in dezinfekcija po obratih. Redno so se izvajali pregledi oddelkov in skladišč ter po obisku republiškega inšpektorja še odprava pomanjkljivosti po njegovem zapisniku. Seveda pa so nekatera dela ostala še za letošnje leto. Tako bo treba povečati osvetljenost v konfekciji, izvesti meritve delovnih pogojev v novi predilnici in še veliko manjših del.

Če analiziramo še nezgode pri delu v preteklem letu, dobimo naslednje podatke: vseh prijavljenih nezgod je bilo 59. Od tega jih je bilo 17 na poti na delo ali z dela. Vse nezgode so imele za posledico 593 dni bolniškega staleža. Resnost nezgod je 10 dni bolniškega staleža za eno nezgodo. Skoraj še enkrat dlje pa traja bolniški stalež za vsako nezgodo, do katere pride na poti na delo ali z dela. Vse nezgode v preteklem letu so bile lažje. Pri nezgodah tudi ni bilo materialne škode. Najpogostejše so bile poškodbe prstov, rok in nog. Štiri lažje poškodbe so bile tudi na očeh. Vzroki za večino nezgod so neuporaba osebnih varovalnih sredstev, kot so usnjene rokavice, zaščitna očala in primerna obutev.

Zato na tem mestu ponovno apeliramo na vse zaposlene, ki delajo pri takih delih, kjer je predpisana obvezna uporaba osebnih varovalnih sredstev, predvsem še zaščitnih očal, naj le-te tudi uporabljajo. Obenem pa ponovno obveščam, da je treba vsako najmanjšo poškodbo, pa naj bo to vbod, vrez, odrgnina in podobno, javiti mojstru oziroma predstojniku, da tako poškodbo vpiše v knjigo nezgod. Le tako zapisana poškodba je lahko priznana kot nezgoda pri delu. Zanj se tudi obračunava 100 % nadomestilo OD za čas bolniškega staleža.

Z. B.

Upravni odbor mladinskega aktiva je na svoji prvi seji, 14. februarja 1973 izvolila za predsednika Miho Buliča, za sekretarja je bil izvoljen Tulij Budau, za podpredsednika Janko Cimprič, blagajniške posle pa je prevzela Justa Smrdelj.

Nabava osnovnih surovin v preteklem letu

V začetku leta je v navadi, da ugotovljamo ali je bilo naše poslovanje v preteklem letu zadovoljivo ali ne. Do teh ugotovitev pridemo na osnovi skrbno zbranih podatkov, ki jih registriamo skozi celotno poslovno leto in s katerimi lahko naredimo vrsto analiz, ki so pomembne za naše nadaljnje delo.

V tem sestavku bi opisala nabavno poslovanje našin najosnovnejših surovin, na katerih bazira celotna proizvodnja podjetja. Med te najosnovnejše surovine sodijo: sintetična in bombažna preja, lanena preja ter sintetično vlakno. Poleg teh pa so za proizvodnjo neobhodno potrebna tudi pomožna sredstva, kot so barve in kemikalije.

Vse večjo vlogo dobiva v proizvodnji našega podjetja preja iz sintetičnega vlakna, katere nabava se je v zadnjih petih letih povečala skoraj za osemkrat.

Naraščanje nabave sintetične preje v zadnjih petih letih prikazuje naslednja tabela:

Leto	Indeks
1968	100 0/0
1969	210 0/0
1970	386 0/0
1971	730 0/0
1972	800 0/0

V nasprotju z naraščanjem nabave preje iz sintetičnih vlaken, se nabava preje iz naravnih vlaken vedno bolj zmanjšuje. Čeprav je povpraševanje po izdelkih iz naravnih vlaken veliko, je njihova cena kljub temu prenizka in se zaradi rentabilnejšega poslovanja

raje preusmerjamo na sintetične tkanine.

Kako se je zmanjševala nabava bombažne preje v zadnjih petih letih, prikazuje naslednja tabela:

Leto	Indeks
1968	100 0/0
1969	82 0/0
1970	88 0/0
1971	60 0/0
1972	37 0/0

V prejšnjih letih je imela velik delež tudi nabava lanene ter konopljene preje, saj nosi celo podjetje naziv po lanu. Ker se je proizvodnja usmerjala na sintetične izdelke, se je nabava te preje vedno bolj zmanjševala, dokler ni popolnoma prenehala. V začetku preteklega leta smo sicer še nabavili manjšo količino lanene preje iz uvoza, vendar bo verjetno to tudi zadnja količina.

Za lastno predilnico je bilo nabavljeno tudi sintetično vlakno, katerega nabava se bo v tekočem letu znatno povečala zaradi izgradnje nove predilnice in naraščajočih potreb po sintetičnih tkaninah.

Vsa nabava preje, vlakna, pomožnih sredstev bazira na planskih količinah, ki jih določijo v tehničnem sektorju. Na osnovi teh količin se sklepa tudi pogodbe z dobavitelji, po katerih so le-ti dolžni izdajati dogovorjene količine. Čeprav naj bi bile pogodbe nekakšna garancija za željeno dobavo blaga, so potrebni veliki napori za uresničitev plana, ki so včasih tudi brezupni.

Posledica tega so spremembe v planu proizvodnje in s tem zmanjšanje željenega učinka.

V preteklem letu je bilo dobavljeno nekoliko več sintetične preje, kot je bilo planirano ali v procentih 4 0/0. Vendar je poznavanje samo končnega sintetičnega pokazovalca varljivo, in sicer zato, ker je bilo kakšne planirane barve preje dobavljamo več, druge pa premalo, v agregatnem indeksu količin pa to ni razvidno.

Z dobavo bombažne preje je nekoliko drugače, boljše, glede planirane in dobavljene količine. Čeprav se domači dobavitelji niso povsem držali pogodbenih količin, smo to razliko nadomestili z večjo količino bombažne preje iz uvoza in s tem zadostili planiranim količinam.

Pomembno je tudi omeniti, da se je v preteklem letu dvignila cena bombažu dvakrat, in sicer prvič za 18 0/0, drugič pa za 4 0/0, sintetični preji pa enkrat, in sicer za 4 0/0. Ker predstavljajo nabavljene količine obeh prej velik delež, je tudi razlika v vrednosti velika, kar vsekakor slabo vpliva na končni finančni rezultat. To razliko smo sicer malo ublažili z dvigom cene naših proizvodov. Kot sem omenila že na začetku sestavka, so za proizvodnjo potrebna tudi pomožna sredstva, to so barve in kemikalije. Medtem ko je delež barv v našem podjetju manjši in sicer zaradi objektivnih razlogov (ukinitve lastne tiskarne), predstavljajo kemikalije pomembno mesto v proizvodnji. Nabava teh se vrši na domačem in tujem trgu, kolikor kemikalij ni možno dobiti samo na domačem trgu.

Pri nabavi vseh teh surovin iščemo najugodnejše pogoje, tako glede cene, kot tudi ostalih prodajnih pogojev, za kar pa so potrebni precejšnji napori, saj je znano, kakšno je trenutno tržno stanje.

Metka

S sestanka političnega aktiva

Na sestanku političnega aktiva v mesecu februarju nas je tovariš direktor seznanil s poslovnim poročilom in zaključnim računom za leto 1972. Odgovoril je tudi na vprašanja, ki so se zvrstila iz diskusije.

Navoče je zanimal količinski plan, finančni plan, usluge tiskanega blaga, kaj je z zazidljivimi zemljišči, ki so last podjetja, kako bomo v letošnjem letu rešili vprašanje regresov, saj je sklad skupne porabe premajhen, tekoča poraba pa je ukinjena, kakšne bodo letos cene letovanja v Umagu, zakaj imamo še vedno v tkalnici zastoj zaradi pomanjkanja materiala, kvaliteta izdelkov itd.

Vprašanje kvalitete tiskanega blaga bo rešeno s pogodbo med MTT in na-

šim podjetjem, ki točno določa dovoljen 0/0 makulturnega blaga.

Z zemljišči, ki jih je podjetje imelo, podjetje po novem nič več ne razpolaga, ampak Občinska skupščina, oziroma Stanovanjsko podjetje.

Regresi za malico so pokriti z razdelitvijo dohodka v sklad skupne porabe, vprašanje regresov za dopuste pa rešuje Republiška skupščina.

Zastoji v tkalnici nastajajo zaradi pomanjkanja materiala, saj ga na tržišču primanjkuje, vendar pa jih bomo v veliki meri odpravili, ko bo naša nova predilnica začela polno obratovati.

Več pažnje bo treba posvetiti kvaliteti izdelkov. V ta namen se pripravljamo nov pravilnik o kvaliteti, ki bo

tako prirejen, da bo res vsak mojster odgovarjal za svojo partijo.

Predvidena cena letovanja bo 70—80 din, kolikor ne bo prišlo do ponovnih podražitev prehrambnih izdelkov.

Bilo je še več dodatnih vprašanj in pojasnitev, ki so se nanašale na poslovno poročilo, vendar jih tu ne bom navajala, ker bo poslovno poročilo obravnavano v poročilu iz DS.

Na koncu člani OO ZK razrešijo ing. Berganta kot člana Občinskega komiteja Domžale. Ing. Bergant je prošil za razrešnico zaradi preobremenjenosti. Za novega člana Obč. komiteja pa je bil predlagan tov. Lovro Giovanni.

JM

Dihalna funkcija tekstilnih delavcev ob izpostavljanju vegetabilnemu prahu

Že davno je znano, da vegetabilni prah, kot npr. prah bombaža, konoplje in lanu, lahko povzroči poškodbo pljučne funkcije tekstilnih delavcev. Prva podrobna raziskovanja so bila v Angliji med delavci v bombažnih predilnicah, nekaj raziskav pa so izvedli tudi v predelavi konoplje in lanu. Škodljiv učinek vegetabilnega prahu je potrjen tudi z novjšimi epidemološkimi študijami v drugih deželah, kot so ZDA, Egipt, Indija, Švedska, Avstralija in drugod. Osebe, izpostavljene prahu omenjenih vlaken, kašljajo, stiska jih v prsih in težko dihalo prvi delovni dan v tednu, se pravi po dveh ali več dnevih počitka. Ti simptomi se močno zmanjšajo konec tedna, spet pa se pojavijo naslednji ponedeljek. Ta sindrom pri tekstilnih delavcih se imenuje bisinoza (izhaja iz grške besede »bissos« = lan). Subjektivne težave običajno spremljajo objektivne spremembe v ventilacijski funkciji pljuč med delovnim časom, torej v toku izpostavljanja prahu. Prav zato se za ugotavljanje dihalnih motenj meri pljučna funkcija pred začetkom in po koncu delovne izmene prvi delovni dan v tednu. Osebe s kliničnimi simptomi bolezni imajo običajno močnejše izražene spremembe v pljučni funkciji. Ventilacijska funkcija pljuč se meri z registriranjem vitalne kapacitete, volumna zraka, izdihanega v prvi sekundi izdihavanja in hitrosti zračnega toka pri 50 % izdihane vitalne kapacitete. Pri osebah s kliničnimi simptomi bisinoze so vsi testi pljučne funkcije bistveno zmanjšani na koncu delovnega časa. V začetnem stadiju bolezni se respiratorni simptomi in zmanjšanja ventilacijske funkcije pljuč po prekinitvi izpostavljanja prahu postopoma izginjajo, tako da si delavec po koncu delovnega časa opomore. Motnje v dihalni funkciji se običajno razvijajo po večletnem izpostavljanju prahu, nastopajo pa taki primeri že po nekajmesečnem izpostavljanju škodljivemu prahu. Pri občutljivih delavcih in ob dolgotrajnem izpostavljanju se razvijejo kronične poškodbe pljučne funkcije s kroničnim bronhitisom, astmo in emfizemom. Pri delavcih s simptomi bisinoze je ugotovljeno tudi znatno večje število primerov kroničnega bronhitisa. Treba pa je omeniti, da ni vsak prah enako škodljiv; samo tako imenovan »aktivni« vegetabilni prah povzroča poškodovanje pljučne funkcije.

Mehanizem delovanja vegetabilnega prahu še ni natančno pojasnjen. Dejstvo, da se respiratorni simptomi in spremembe pljučne funkcije razvijajo že pri prvem izpostavljanju aktivnemu prahu, pa tudi ekstraktu prahu, navaja na zaključek, da za razvoj simptomov ni potrebna predhodna senzibilizacija in da glede na to ne gre za alergično reakcijo. Določene vrste vegetabilnega prahu vsebujejo farmakološko aktivno snov ali snovi, ki lahko izzovejo kršnje gladkega mišičja bronhijev in bronhiolov. Ta prah se imenuje aktivni prah. Koncentracije teh komponent v prahu pa so precej nizke. Prevladuje mnenje, da zoženja bronhijev ne povzroča direktno učinkovanje bronhokonstriktornih komponent vegetabilnega prahu, temveč da ta prah vsebuje snovi, ki osvobajajo histamin iz pljučnega tkiva, pa na ta način indirektno pride do krčenja gladkih mišic bronhijev in bronhiol pod vplivom osvobojenega histamina. Ves razpoložljivi histamin v pljučnem tkivu se osvobodi ob izpostavljanju vegetabilnemu prahu v času prvega delovnega dneva v tednu. Do naslednjega delovnega dneva se histamin ne regenerira v zadostni količini, da bi izzval opazne simptome in spremembo pljučne funkcije, tako da so motnje konec delovnega tedna znatno manj izražene. To hipotezo potrjuje tudi dejstvo, da so pri osebah z bisinozo motnje v dihanju prvi delovni dan v največ primerih toliko močnejše kolikor dlje so bile osebe odsotne z dela. Raziskave so pokazale, da tudi kajenje jača motnje v dihanju, ki jih povzroča vdihavanje vegetabilnega prahu med delovnim časom.

V naši državi izvaja obsežne raziskave Škola narodnog zdravlja »Andrija Štampar« na zagrebški medicinski fakulteti. Z raziskavami so zajeti delavci v tovarnah, ki predelujejo bombaž, konopljo in lan. V tovarni Induplati je bilo raziskovanje izvedeno leta 1963, ko so bili pregledani delavci, zaposleni v predilnici konoplje in lanu. Ponovno raziskovanje v februarju tega leta je zajelo delavce, ki so bili pregledani pred desetimi leti in ki še vedno delajo v tovarni, pa tudi določeno število delavcev, ki niso bili pregledani leta 1963. Namen tega ponovnega pregleda je v tem, da se ugotovi današnje stanje dihalnega sistema delavcev, pregledanih leta 1963, in eventualne spremembe pljučne funkcije, do katerih je prišlo v obdobju desetih let dela v prahu. Sprememba tehnološkega procesa s predelavo konoplje in lanu na predelavo sintetičnih vlaken bo omogočila po eni strani, da se ugotovi, če se respiratorna funkcija pri občutljivih delavcih, ki so prej delali s konopljo in lanom, po prekinitvi izpostavljanja temu prahu popravlja, po drugi strani pa bo možno ugotoviti, če lahko sintetični prah povzroči poškodovanje dihalnega sistema.

To raziskovanje v tovarni Induplati je omogočilo sodelovanje tovarne, dr. Marije Šiška in sestre Majde Škrinjar, ki so nam nudili vso pomoč pri organizaciji in izvedbi raziskave.

Doc. dr. Eugenija Žuškin
Prof. dr. Fedor Valič

Počitniški domovi Induplati v letošnjem letu

Mala planina

Dom na Mali planini že dolga leta radi obiskujejo tako naši delavci kot zunanji gostje, saj leži sredi čudovitega okolja. V bližini so za smučarje, začetnike ali izkušene, primerni tereni, poleti pa je nešteto možnosti za sprehode ali počitek na soncu. V letošnjem letu bo dom odprt skozi vse leto — neprekinjeno.

Zaposleni v našem podjetju in njihovi nepreskrbljeni otroci uživajo regres pri bivanju do 7 dni letno, tako da plačujejo za enodnevni penzion le 20 din. Isti regres velja tudi za upokojene s to razliko, da plačujejo po 20 din dnevno za bivanje do štirinajst dni na Mali planini, v Umagu ali pa kombinirano.

Kdor ve, kako je bil urejen dom pred nekaj leti, bo sedaj opazil dokajšnjo razliko. Leseni pod v dnevnem prostoru so zamenjale keramične ploščice, kuhinja pa je ločena s posebno steno, tako da je bivanje bolj prijetno. Tudi ležišče je nekaj več in tudi bolj udobna so.

Kmalu bo začela obratovati prenosna vlečnica, ki bo na razpolago organiziranim skupinam z vodjo, ki bo znal strokovno ravnati z vlečni-

Dom v Umagu

Dom bo začel obratovati s prvim aprilom in prav tako kot dom na Mali planini — skozi vse leto. Prijave bomo sprejemali v drugi polovici marca, točen datum in rok pa bo objavljen na oglasnih deskah. Cena dnevne penziona bo letos 70 din, za otroke do 12 let pa 50 din, če ne bo bistvenih podražitev prehrabnenih izdelkov, posebno mesa. Če pa bo dom rentabilno posloval in podražitev v večji meri ne bo, bo morda za člane kolektiva določen popust.

V bližnji prihodnosti imamo v načrtu zračno halo s pokritim bazenom z ogrevano morsko vodo, kar bo zelo privlačno za bivanje v počitniškem domu v pred in posezoni, pa tudi pozimi. Tudi notranjost doma bo letos lepša in prijetnejša. V načrtu pa imamo tudi ureditev prepotrebne otroškega igrišča, letos vsaj gugalnic.

T. B.

Z mladinske konference

Mladinski aktiv našega podjetja je imel v začetku februarja letno konferenco. Udeležba je bila na zelo zadovoljivi višini, lahko trdim, da skoraj rekordna. Resnično, že pogled na množičnost me je razveselil, saj sem se na tihem bala, da za konferenco ne bo zanimanja.

Našemu vabilu so se odzvali tov. direktor, predsednika sindikalne organizacije, predsednik delavskega sveta, predsednik OKV, častni član, sekretar Občinske konference ter član predsedstva OK ZMS Domžale.

V poročilu predsednika je bila zajeta vloga in pomen mladine v naši družbi.

Kakšno je bilo naše delo? Razen manjših akcij, ki smo jih organizirali, smo sem ladi največ udeleževali športnih tekmovanj, kjer smo zasedli kar nekaj prvih mest.

Glede samofinansiranja smo imeli kar precej težav, zato smo se odločili, da se bo vsakemu mladincu do 27. leta odtrgovalo mesečno 3 dinarje.

Jesen v lanskem letu so se trije fantje iz našega podjetja udeležili akcije kopanja vodovoda v vasi okolice Moravč. Za svoje delo so bili nagrajeni z diplomami, ki jih je podelila OK ZMS Domžale.

V poročilu blagajnika je bilo razvidno, da smo imeli skupno prejemka 5.318,30 din, izdatkov 3.469,30 din torej je saldo dne 9. 2. bil 1.849,00 din.

Delovni predsednik, tov. Viki Pogačar, je seznanil navzoče s predlogom UO, da bi plačevali članarino vsi mladinci, stari do 27 let. S predlogom so se vsi prisotni strinjali. Viki je v nadaljevanju spregovoril o vlogi mladih v ZK.

Tov. direktor, dipl. ing. Srečo Bergant, je govoril o vlogi mladih samoupravljalcev, poudaril je, da se lahko v organe upravljanja vključijo le vzgojeni samoupravljalci, ki bi vedeli kaj in za kaj odločajo. Podjetje je pripravljeno pomagati pri vzgoji mladih samoupravljalcev.

Tov. ing. Ukmar je v svoji razpravi omenil, da je mladinska organizacija v pretekli dobi pokazala voljo do dela, predvsem v športu, in da je za resno delo potreben program. Da bi mladi lahko aktivno sodelovali v samoupravnih organih, bi bilo potrebno, da bi vstopali v te že seznanjeni z delom.

Tov. direktor je mladince nato seznanil o uspehu in pomembnih spremembah podjetja, predvsem o ukinitvi nočnega dela žena.

Po razpravah je konferenca dala razrešnico staremu UO.

Izvoljen je bil nov UO:

1. Limoni Janez
2. Budau Tulij
3. Mihelčič Meta
4. Šoštarič Majda
5. Bulič Miha
6. Cimprič Janko
7. Porenta Ciril
8. Lavrič Francka
9. Smrdelj Just

10. Weith Fanči
 11. Stefan Tatjana
 12. Gerbec Slavi
 13. Grabnar Marija
- Nadzorni odbor:

1. Pogačar Viki
2. Podgoršek Majda
3. Pipan Marjan

Izvoljeni so bili zastopniki po obratih:

Konfekcija: Kranjc Zdenka, Hafner Pavle

Tkalnica: Kepec Vinko, Žučko Marta

Predilnica: Vončini Rudi, Urbanija Anica

Vzdrževanje: Klančar Tine, Kušar Vinko

Uprava: Maravič Vesna, Požar Mija
Oplemenitilnica: Starovašnik Drago, Jerin Marija.

Pri Upravnem odboru smo izvolili naslednje komisije:

Komisija za šport: Limoni Janez, Hafner Pavle, Markovič Dragan, Šoštarič Majda.

Komisija za kulturo: Budau Tulij, Weith Fanči, Mihelčič Meta.

Komisija za idejno politično delo: Budau Tulij, dipl. ing. Artač Majda, Maravič Vesna.

Konferenca je izvolila dva delegata za občinsko konferenco:

1. Mihelčič Meta
2. Porenta Ciril

Slavi Gerbec

Razmišljanja ob 8. marcu

Vsi moški so za enakopravnost spolov — en dan v letu, ko si morda privežejo predpasnik in pomijejo posodo ali pa celo skuhajo (če imajo seveda v tej smeri razvit talent) kosilo ali večerjo (da ne govorimo o tem, da potrebuje žena nato dva do tri dni, da spravi kuhinjo spet v red). Za osmi marec dobivajo žene šopke, darila, popijejo kozarček ali dva, vendar pospravijo naslednji dan moški daleč več radenske, kislih kumaric in podobnih protimačkovnih sredstev. Ni bilo zaman že večkrat zapisano: dan žena — praznik moških, čeprav le-ti praznujejo tudi svoj praznik — 40 mučenikov.

Kaj pa ostalih 364 dni?

Začnimo pometati pred lastnim pragom; v našem podjetju predstavljajo ženske večino zaposlenih. Koliko odstotkov pa jih je v delavskem svetu, v vodstvu sindikalne organizacije, v kolegiju? Ne zagovarjam doslednega izpajanja načela paritete, a kljub temu je to nesorazmerje več kot očitno. Prav tako ne trdim, da je glavni vzrok nezaupanje oziroma a priori ločevanje »moških poslov« od »ženskih poslov«. Vzroki ležijo globlje.

Po zakonu imamo 42-urni delovni teden. Lepo. Mi moški pač končamo »siht«, popoldne pa pride na vrsto branje časopisov in revij, ta ali oni konjček, zvečer pa klepet ob kozarčku v lokalu ali partija kart pri prijateljih. Kaj pa ljube enakopravne soproge? Ste kdaj pomislili, da delajo po službi še en »siht«, morda še težji, doma? Si predstavljate oziroma vsaj približno izračunate, koliko časa na dan vzame kuhinja, pomivanje, pranje, šivanje, pospravljanje in čiščenje stanovanja in ukvarjanje z otroki, da sploh ne govorim o ženah na vasi. Nemci so nekoč (in večinoma še danes) pravili, da so za ženske le trije K-ji: Kinder, Küche, Kirche — otroci, kuhinja in cerkev. Upam si trditi, da tudi pri nas vsaj osemdeset odstotkov moških misli tako in temu ustrezno tudi ravnata. In kako naj se naša zaposlena žena v takih razmerah poleg službe in domačih obveznosti ukvarja s kakršno koli družbeno aktivnostjo?

Roko na srce, moški. Kolikokrat v zadnjem tednu ste vzkliknili: »Uf, te neumne ženske; ah, ženske pa kure,« ali kaj podobnega. Naj postrežem z objektivnim znanstvenim dejstvom. Ugotovitev dolgotrajnih in obsežnih ameriških raziskav je, da so ženske v povprečju prav toliko inteligentne kot moški, le da jih je večina v zlati sredini, malo pod ali nad povprečjem, pri moških pa je več genijev in norcev. In vendar je med strokovnjaki, intelektualci velika večina moških. Zakaj?

Enostavno: dekletom pogosto že doma nočejo ali ne morejo po osemletki omogočiti nadaljnega šolanja in študija. Nočejo, ker menijo, da je dekleta pač (neumno) dekleta, oziroma če sta v družini sin in hčerka, bodo forsirali sina, pa bo verjetno pri hiši premalo denarja, da bi poslali v šole še hčerko. Jasno je, da je inteligenca sama premalo. Dopolnjevati jo je treba z izkušnjami, se pravi s šolanjem in nato s takim delovnim mestom, kjer lahko človek uveljavi in razvija svoje ideje, prijeme, kopiči izkušnje, usklajuje teorijo s prakso in še na tej bazi razvija v vse boljšega in koristnejšega strokovnjaka, znanstvenika. In zopet, predstavljajte si, predstavniki močnejšega spola, da vam je v službi nadrejena ženska. Koliko jih med vami ne bi na glas reklo ali pa si vsaj mislilo: »Ta pa je lepa, sedaj nas bodo pa še ženske komandirale!«

TULIJ

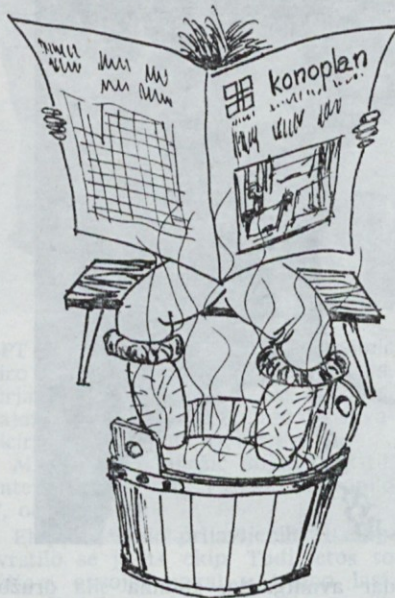
Zmerno življenje

V času, ki ga živimo, vse preveč pozabljam sam sebe, svoje dragoce- no zdravje, ki ga ne more zamenjati še tako visoka vsota denarja. Tako se v vsakdanjem življenju srečujemo z mnogimi primeri ljudi, ki so postali žrtve raznih bolezni, katerim so mno- kokrat botrovati sami. Ljudje, ki se vdajajo jedači in pijači, kajenju, čez- mernemu uživanju raznih nasladil, kot na primer črni kavi, jemanju raznih zdravil, mnogokrat zgolj iz razvade, so pogosto nagnejeni k raznim bole- zenskim spremembam na ožilju nap- sploh, zlasti pa na ožilju spodnjih udov. K vsemu temu pa pripomore še čezmerno garanje in premajhen počitek. Tudi naša prehrana naj bo zdrava. Naj ne bo preveč maščob in ogljikovih hidratov (kruh, krompir, sladkor, testenine, pecivo, slaščice), hrana naj bo mešana in ne preobilna, zlasti to velja še za tiste, ki so na- gnjeni k debelosti. Ljudje, ki so do- čakali izredno visoko starost, odgo- varjajo novinarjem na vprašanja, ka- ko jim je uspelo doseči tako redkost takole: z zmernostjo v življenju, tako v hrani, delu in obnašanju.

S pametnim načinom življenja laho- ku zlasti v mlajših letih odvrnemo marsikatero bolezensko stanje, tako tudi okvare na ožilju in gibalnih. V ob- dobjju bujne in pospešene rasti je naše telo izredno občutljivo in vse premalo odporno proti neustreznim telesnim in duševnim obremenitvam, ki lahko posebno oškodujejo nekatere občutlji- ve telesne sestave, kakor so osrednje živčevje, srce in ožilje, gibala itd. Prezgodnje vdajanje raznim užitek- om: kajenju, pitju alkohola, neurejeno in nesmotrno življenje (ponočevanje, čez- merno in prezgodnje spolno izživilja- nje, neustrezna prehrana, premalo fiz- kulture, zanemarjanje duševne higi- ene, vdajanje raznim nagonom), pov- zročajo marsikatero zlo (telesna in duševna neurejenost), ki bi bilo mar- sikdaj prihranjeno, če bi bili mladi ljudje na vse to pravočasno in prav- ilno opozorjeni. Zato bi bila dolž- nost starejših opozarjati mlajše z nas- vetom in lastnim zgledom na pomen telesnega in duševnega utrjevanja v dobi zorenja, da ne bi po nepotrebnem, t.j. zaradi neznanja, zapravili skritih zalog, ki bi jih pozneje kdaj varovale v še tako hudih življenjskih razmerah.

K vsemu temu sodi tudi utrjeva- nje volje in navajanje samega sebe na železno disciplino. Veliko pripomore k temu vsakdanja jutranja ali večerna kratkotrajna gimnastika z najosnovnej- šimi gibi vsega telesa, se vsaj dvakrat na dan umili do pasu, se dobro raz- gibali in z brisačo otrli kožno povr- šino, s čimer se izboljša krvni obtok nasploh, si vsak večer v topli vodi umili noge in goleni, ter jih premasi- rali. Kdor dela vse to že od mladih nog, se zlepa ne bo pomehkužil, imel zavaljenega telesa in nagnjen k naj- različnejšim prehladnim obolenjem.

Neverjetno je, če kdo trdi, da ga edino še avto pomiri in da mu vožnja z njim da vse razvedrilo in uživanje v naravi in da mu pomiri živce. Če vprašaš takega avtomobili- sta, kaj vse je videl in doživel na

primer na nedeljskem izletu, skoraj ne zveš od njega ničesar. To je tudi razumljivo, da kdor požira samo kilo- metre, mora paziti predvsem na vož- njo, kaj se godi na levi, kaj na desni, sicer ogroža sebe in tiste, ki vozijo pred in za njim. Drugače je, če oboje združujemo — zmeren avtomobilski šport s peš hojo, planinstvom in sploh z izdatnim gibanjem v naravi.

Tudi razne vrste gimnastike kot tek, plavanje, smučanje, drsanje, te- nis ne smemo pozabiti, za kar imamo v našem podjetju lepe možnosti, le malo več dobre volje bi bilo po- trebno. Kot ste lahko prebrali v prej- šnjem Konoplanu, bomo nabavili tudi »TRIM« kartončke in bi bilo prav, da bi se jih za to odločilo čim več. Samo po sebi se razume, da si vsega vsak ne more privoščiti, če ne zaradi finančnih možnosti, pa zaradi preza- poslenosti. Ničče pa ne more imeti izgovora, da si čez dan ne more najti vsaj toliko časa, da se pri vsak- danjem umivanju celega telesa, še po- sebno pri umivanju nog, temeljito raz- giblje, za kar ne potrebuje na dan več kot 10—15 minut. Najhuje je zvečer, kadar smo utrujeni in nas dre- mavica kaj rada zapelje, da zlezemo v posteljo nerazgibani in celo neumiti, zlasti v zimskih mesecih.

Za današnje življenje je nujno po- treben telesni in duševni trening, kaj- ti le tako bomo svoje delo v redu in z veseljem opravljali in s tem pri- pomagli k boljšemu življenju.

Metka

Osebni dohodki za mesec januar

Osebni dohodki v januarju so bili v porastu in sicer za 3,5% nasproti lan- skemu decembru, kar je odraz veljavnosti pravilnika o dodatnih merilih, ki je stopil v veljavo s 1. 1. 1973.

Izplačilo izpod 1.200,00 din zasledimo v enem primeru v oddelku konfekcije, izplačilo izpod 1.300,00 din pa v oddelku oplemenitilnice.

Pri dodatnih merilih je bil v januarju nizek % kvalitete v oddelku tkalnice in pripravljavnice.

Izplačila v % na račun dodatnih meril in v primerjavi z decembrom 1972 po oddelkih so bila naslednja:

oddelek	dod. merilo	december 72	januar 73
za celotno podjetje	R-D-Z	11,6 %	10 %
za celotno podjetje	R-D	ni bilo izpl.	7 %
del. v skl. got. izd.	R ₁	12 %	8 %
referenti prodaje		4,5 %	7 %
			vezani na R-D
predilnica	K	7 %	7 %
tkalnica in priprav.	K	2,4 %	0,2 %
oplemenitilnica	K	10,9 %	11,6 %
konfekcija	K	7 %	7 %
			vezani na R-D

Povprečno izplačani osebni dohodek za celotno podjetje v januarju je znašal 1.820,93 din.

Prikaz osebnih dohodkov po oddelkih najnižji—najvišji je naslednji:

	predilnica	tkalnica	oplemen. konfekcija	vzdrževanje	uprava
najnižji	1.346,80	1.339,52	1.223,04	1.175,72	1.363,18
najvišji	3.931,20	3.190,46	3.703,70	3.703,70	4.344,34

Vera

Naš razgovor

22. februarja so bile v Domžalah nadomestne volitve poslancev gospodarskega zbora republiške skupščine SR Slovenije. Za poslanca tega zbora je bila izvoljena tudi Marica Jerman,

moupravni.h organov, ne glede na to, če je član ali ne. To pa še posebno velja za člane ZK, ki morajo dogajanja, ki sem jih omenila, budno, redno in kritično spremljati, saj je ZK ven-

ki dela v Induplati že 19 let. In neako tako dolgo je aktivna družbeno politična delavka v podjetju in izven njega.

— **Nam lahko opišete delo na vašem delovnem mestu?**

— Sem tekstilnih tehnik in delam v tehnični pisarni, kjer vsakodnevno spremljamo proizvodnjo in ugotavljamo izpolnjevanje plana. Moje delo obsega statistična in tehnična poročila ter šifriranje preje in gotovih izdelkov.

— **Na kakšne težave običajno naletite?**

— Šifre se včasih ne ujemajo s pravimi podatki, tako da jih je treba stalno popravljati. In še vedno se vsi ne držijo rokov. Moram pa reči, da so te težave dosti manjše kot pred leti.

— **Kako ocenjujete položaj našega podjetja v sedanjem gospodarskem trenutku?**

— Novi predpisi so seveda prizadeli tudi nas, menim pa, da smo dovolj stabilno podjetje in zdrav kolektiv, da bomo lahko tudi v danih pogojih solidno poslovali in ustvarili planirani celotni dohodek. Lani smo mnogo investirali v modernizacijo predilnice, letos pa bomo v oplemenitilnico. Tudi to investicijo bomo lahko v redu izpeljali. Če bomo dosledno izvajali dolgoročni plan in se držali stabilizacijskih ukrepov, lahko optimistično zremo v prihodnost.

— **Kakšna bi morala biti vloga delavcev-komunistov?**

— Noben delavec se ne bi smel zanimati le za delo na svojem delovnem mestu, temveč tudi za položaj in poslovanje podjetja, za gospodarsko situacijo nasploh, za kratkoročne in dolgoročne ukrepe ter za delo sa-

dar avantgarda, gonilna sila družbenega razvoja.

— **Kako deluje osnovna organizacija ZK v podjetju?**

— Članstva je malo, le 36 delavcev, deluje pa v redu, posebno v zadnjih letih. Včasih jih je bilo sicer več kot sto, kar je bila posledica kampanjskega sprejema v letih 1959—60, vendar je šlo v glavnem le za formalno članstvo, tako da je večina novospregletih kasneje izstopila in so v organizaciji ostali le tisti, ki so aktivni.

— **Kje pa je vzrok, da se število članov ne poveča?**

— Predvsem ni dotoka iz mlade generacije, čeprav bolj ali manj uspešno sodelujemo z mladinskim aktivom v podjetju. Ne moremo toliko govoriti o pomanjkanju družbene zavesti, ideologije. Močan vzrok je okolje, saj imamo pri nas v glavnem podeželsko mladino; očiten je velik vpliv staršev, ki so pogosto religiozni, tako da otroci zavestno ali podzavestno sprejemajo vrednote staršev kot svoje, kar je razumljivo posledica dolgoletne vzgoje in vpliva. Res pa je, da so mladi sami nezainteresirani. Njihovo življenje v podjetju je omejeno na delo na delovnem mestu, premalo posluha imajo za družbeno aktivnost, za delovanje v samoupravnih organih in celo za rekreacijske oblike združevanja. Še skoraj brezplačnih izletov se udeležujejo v zelo majhnem številu, in to v glavnem eni in isti.

— **Za konec še čisto osebno vprašanje: v čem je za vas smisel življenja?**

— Daleč največ mi pomeni topel dom, zdrava in srečna družina. Ko bo dokončana še družinska hišica, menim da bo moj cilj praktično že uresničen.
Tulij

Zahvala

Prav lepo se zahvaljujem sindikalni organizaciji »Induplati« za finančno pomoč in obisk v bolnici in na mojem domu ob priliki moje bolezni. Ravno tako se zahvaljujem vsem mojim sodelavkam iz konfekcije za obisk v bolnici in darila, ko sem šla v pokoj.

Marija Majhen

Zahvala

Ob izgubi dragega očeta se zahvaljujem mojstru in vsem sodelavkam iz konfekcije za prejeto pomoč in izrečeno sožalje.

Žalujoča hčerka
Kyrinov Milena

Zahvala

Najlepše se zahvaljujem dr. Mariji Šiška in Majdi Škrinjar za obisk.

Marija Šinkovec

Zahvala

Ob tragični smrti dragega očeta Franca Lončarja se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz elektro delavnice za izkazano pozornost in izrečeno sožalje.

Lončar Franc

Obvestila iz kadrovske službe

Vstopi:

1. Črtanec Vanda, tekstilno kemijski tehnik, vstopila 13. 2. 1973.
2. Hribar Anton, ključavničar, vstopil 19. 2. 1973.

Izstopi:

1. Trabalko Jozo, dvoriščni delavec, izstopil 26. 1. 1973.
2. Blažina Alenka, prevaj. in knjiž., izstopila 7. 2. 1973.
3. Kržišnik Milan, del. v sklad. preje, izstopil 9. 2. 1973.
4. Kokalj Ana, sukanje, upokojena, z 28. 2. 1973.
5. Kos Hilda, del. v oplemen., izstopila 28. 2. 1973.

Izdaja v 850 izvodih kolektiv tovarne Induplati. Odgovorni urednik ing. Janko Ukmar. Ureja uredniški odbor: Slavij Gerbec, ing. Jože Klešnik, Cilka Mrdženovič, dipl. ing. Branko Novak, dipl. ing. Avgust Orehek, dipl. iur. Ingo Paš, dipl. ing. Janez Pezdir, dipl. ing. Boža Pogačnik, Ivo Sešek, Majda Škrinjar, ing. Lado Zabukovec. V uredniškem odboru sodelujejo po službeni dolžnosti: direktor, predsednik sind., org., sekretar ZK, predsednik mlad. org. — Natisnila tiskarna PTT v Ljubljani.

XV. tekstiliada na Zatrniku

Tudi letos so se naši smučarji udeležili Tekstiliade v veleslalomu. Na prelepih smučiških Zatrniku se je zbralo okrog 480 tekmovalcev in tekmovalk iz 45 slovenskih podjetij. Tekmovanje sta organizirala »Tekstilindus« in SD »Triglav« iz Kranja. Na progi I s 35 vratci so tekmovali mladinci in mlajši člani. Na progi II s 25 vratci in manjšo višinsko razliko pa članice, seniorji in starejši člani.

Naša ekipa je sodelovala z naslednjimi tekmovalci: Podboj D., Orehek A., Zupan B., Lončar F., Šimic M., Majdič F. in Burja M.

Rezultati — članice: 1. Rojs (MTT) 43,33, 2. Dobrun (Dekorativna Lj.) ... 45. Podboj Daliborka (Induplati) čas 1:16,34 itd. (nastopilo 91, odstopilo 6, diskvalificiranih 11).

Mlajši člani: 1. Baumgartner (Utenzilija Lj.) čas 1:15,74, 2. Laibacher (BPT Tržič) ... 93. Zupan Brane (Induplati) čas 2:07,55, ... 130. Lončar Franc (Induplati) čas 2:33,14 itd. (nastopilo 184, odstopilo 21, diskv. 3).

Seniorji: 1. Uršič (Toper Celje) čas 40,77, 2. Vodopivec (Tekst. center Kranj) čas 43,59 ... 20. Orehek Avgust (Induplati) čas: 1:01,80. (Nastopilo 39, odstopilo 1, diskv. 3).

Starejši člani: 1. Gorjanc (Tekst. center Kranj) čas: 39,52, 2. Šaraban

(BPT Tržič) čas: 40,16 ... 61. Šimic Miro (Induplati) čas: 1:33,15 ... 75. Burja Matevž (Induplati) čas: 1:33,15. Majdič Franc čas: 52,11, toda diskvalificiran. (Nastopilo 83, diskv. 6).

Mladinci: 1. Janežič Bojan (Tekstil. center Kranj), čas: 1:25,92 (nastopilo 17, odstopilo 5).

Ekipno je bilo prijavljenih 21 ekip. Uvrstilo se je 14 ekip. Tudi letos so tržičani osvojili pokal v trajno last. Navzoči tekmovalci in gostje so jih pozdravili z dolgim aplavzom.

Rezultati ekipno:

1. BPT Tržič — čas 291,81
2. MTT Maribor — čas 302,26
3. Jugotekstil Lj. — čas 338,99
14. Induplati — čas 513,30

Z rezultati naših tekmovalcev smo lahko zadovoljni, saj je nastopilo mnogo dobrih tekmovalcev iz tekstilnih podjetij iz vse Slovenije.

Tekstiliado leta 1974 bo organizirala Gorenjska predilnica Škofja Loka na Starem vrhu nad Škofjo Loko.

M. F.

Burja Matevž — 5. mesto (63,5). (Diskvalificirani: 3 tekmovalci).
II. kategorija (38 tekmovalcev — najboljši čas 73,3).

Majdič Franc — 4. mesto (93,2).
Lončar Franc — 7. mesto (100,8).
Zupan Brane — 16. mesto (125,2).
Šimic Miro — 21. mesto (153,3) (Diskvalificiranih: 15 tekmovalcev).

III. kategorija (44 tekmovalcev — najboljši čas 69,2).

Videnšek Tone — 27. mesto (190,3).
Osolnik Slavko (diskvalificiran) — (Diskvalificiranih: 17 tekmovalcev).

Ekipne uvrstitve:

Ženske — (najboljši čas 207,3 LEK Mengeš).

Naša ekipa se je uvrstila na 2. mesto — 207,5.

Kham Katja — (64,0), Podboj Daliborka (65,1), Artač Majda — (78,4).

Moški — (najboljši čas 255,2 AVTOSERVIS Domžale).

Naša ekipa se je uvrstila na 5. mesto — 319,2.

Majdič Franc — (93,2), Lončar Franc (100,8), Zupan Brane — (125,2).

Vsi tekmovalci so pokazali zadovoljivo telesno pripravljenost in zavzetost, škoda je le, da se privlačnega tekmovalca ni udeležilo več mladih iz našega podjetja.

Lepa priložnost za vse ljubitelje športa na belih poljanah bo tudi naše interno tekmovanje v veleslalomu »ZLATA NIT«, ki bo v mesecu marcu na Mali planini.

Mira Kavčič

Del naše ekipe

X. sindikalne športne igre

V organizaciji Občinskega sind. sveta in SD Domžale je bilo na Krvavcu 20. februarja ob lepem sončnem vremenu in ugodnih snežnih razmerah tekmovanje v veleslalomu v okviru X. sindikalnih športnih iger.

Na dobro pripravljene progi (s 27 vratci — 650 m) je nastopilo skupno 110 tekmovalcev, 10 tekmovalcev pa ni startalo. Tekmovalci so zastopali 14 podjetij občine Domžale.

Tekmovalo se je v treh starostnih kategorijah:

I. letnik 32 in starejši

II. letnik 33—42

III. letnik 43 in mlajši

Proga je bila ena, vendar za ženske vseh kategorij in moške kategorije I. za polovico krajša. Skupni seštevek pa je veljal tudi za ekipno uvrstitev.

Naše podjetje so zastopale 4 tekmovalke in 7 tekmovalcev, uvrstili pa so se takole:

Ženske:

I. kategorija (nismo imeli svoje predstavnice)

II. kategorija (4 tekmovalke — najboljši čas 52,0).

Kham Katja — 2. mesto (64,0)

III. kategorija (11 tekmovalk — najboljši čas 46,0)

Podboj Daliborka — 4. mesto (65,1).

Artač Majda — 5. mesto (78,4).

Mihelčič Metka — 6. mesto (108,0). (Diskvalificiranih 5 tekmovalk).

Moški:

I. kategorija (12 tekmovalcev — najboljši čas 41,1)

Slalom mladincev na Mali planini

Mladinski aktiv INDUPLATI je organiziral 24. in 25. februarja dvodnevni smučarski izlet na Malo planino. Izleta se je udeležilo 35 mladincev. V soboto dopoldne je bilo tekmovanje v slalomu na progi z 22 vratci. Startalo je 15 mladincev in ena mladinka, Artač Majda.

Rezultati:

1. Pirš Dušan
2. Grošelj Mavricij
3. Bink Janez
4. Budau Tulij
5. Cimprič Janko
6. Šarc Zdravko
7. Limoni Janez
8. Osolnik Slavko
9. Klančar Tine

Ostali so bili diskvalificirani ali pa so odstopili. To je razumljivo glede na to, da ta bila dva teka in je za uvrstitev štela vsota časov iz obeh tekov.

Tulij

~ Za pol ure razvedčila ~

Prijazen star gospod se skloni k majhni deklici:
 »Kajne, punčka, da še verjameš v štokrlje?«
 »Jaz ne,« odvrne mala, »ampak moja starejša sestra je verjela, zdaj pa ima!«

Učiteljica: »Te ni sram, Tonček? Tako velik si že, pa znaš šteti samo do deset!«

Tonček: »Zame je dovolj, ker bom boksarski sodnik.«

Bavarec: »Ali vam naše pivo ni všeč, da ste naredili tako kisel obraz?«

Prus: »Nisem žejen.«

Bavarec: »Ja, kaj pijete samo tedaj, kadar ste žejni?«

Prus: »Seveda!«

Bavarec: »Kot živina!«

»Striček, si poročen?«

»Ne, moja mala.«

»Kdo ti pa potem reče, kaj moraš delati?«

»Kakšna je razlika med rokoborbo in modernimi plesi?«

»Pri rokoborbi so nekateri prijemi prepovedani.«

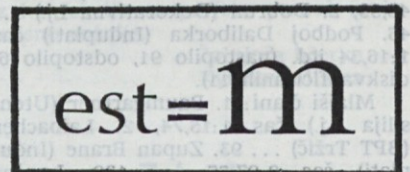
Kaj je lažje: razmišljanje ali poljubljanje?

(Dobro premislite!)

Seveda razmišljanje.

Zakaj?

Za razmišljanje je potrebna le ena glava, za poljubljanje pa dve.

				SESTAVIL IVO SEŠEK	HARMONIJSKI ODNOS	NARAMNIKI	NEDELJSKI SPORTNIK	DOBA	PLANOTA V KAM.ALPAH	SVETA PODOBA	PREDLOG	IME ČEŠKIH KRALJEV	KOMENTAR VES. POLET NA L.I. TV
				VIDEO SPREJEMNIK									
				UGOVARJATI									
				ANGL. SV. PIVO							REKAVSIB. TEKST. TER. V KRANJU		
PROIZVOD CR. ZASTAVE	ERITROCITI	DEL RASTLINE	AKTINIJ				PLAVILO						
IZBRUH VULKANA	REZERVIR. KRAJ	SKUP. DRŽ. V AZIJI					VNETJE						
KRVNO TELESCE							PANČEVO GORA V BURMI			ŽIVLJENSKA TEKOCINA			
FRANC. SLIKAR						REKLAMNI PANO NATV PREMETENKA				REKA V INDIJI	NAJVEČJI CRNOGORSKI PESNIK	ORGANIZMI KI RABIJO KISIK	
VODILA ZA KONJE			FIGURA PRI ČETVERKI				OKROGLINA						
PEON			NITRACIJA DEL OČESA				ANGLEŠKI RAZISKOVAL SLA						
CRKAVANJE												 Linum	
LJUB. ŽEN. IME			ŠTEVNIK JOŽE KLEŠNIK			NOSIL. DED. LASTNOSTI KAZ. ZAJMEK				SLEČEN	IVAN REBROV		
OVČKA					ZVOK					TANTALOVA HČI			
NAPAD				STOPNJA						DOLŽ. MERA V VZHODNIH DRZAVAH			

REŠITEV KRIZANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE:

Vodoravno: EMENTALEC, PREDILNICA, ORAN, DRIL, OZIM, KRAJA,

LABIN, SAE, A. I., KARTER, JOKANJE, S, OBIRALKA, ATE, LA, LESOREZ, RICCATI, OSAT, S, ERAR, AB, L, NIN, N, SLIVAR, OKO, INICIATIVA,

OKROV, JECAVKA, ANAGRAMI, ACA, OTRESAJ, ITAK.

Rešitev rebusov: INDUPLATI, KONOPLAN.